

Elekieli: lyhyt esittely

Elekielestä on yleisesti ottaen kirjoitettu ja kiistelty paljon. Tässä hahmotellaan vain yleisesti ja ytimekkäästi, mitkä ovat tämän kielen perusominaisuudet ja miksi on tärkeää ottaa huomioon kaikki viestintätavat, kun mukana on nuoria maahanmuuttajia-opiskelijoita, jotka eivät välttämättä hallitse helposti vastaanottavan maan kieltä.

Viittomakieli vs eleiden kieli

Ensinnäkin on tehtävä ero elekielen ja ns. "viittomakielen" eli kuurojen yleisesti käyttämän kielen välillä. Viittomakieli on kommunikaatiomuoto, joka sisältää muun muassa joitain verbaalisia kielen ominaisuuksia eli "viittomia" ja ei-verbaaliset näkökohdat kuten intonaatio, esitetään kasvojen ilmeellä.

Kielellinen vaihtelu

"Viittokielillä" ja niin kutsutuilla "äänikielillä" on useita yhteisiä erityispiirteitä, toisin kuin voisi kuvitella. Tärkein yhteinentekijä on tämä: ne muuttuvat erilaisten niihin vaikuttavien sosiolingvististen tekijöiden mukaan. Mutta mitä nämä tekijät ovat? Ne ovat aika, paikka, kielen käyttäjän sosiaalinen asema, viestintäväline ja kielellisen vuorovaikutuksen muodollisuus. Toisin sanoen viittaamme ns. "kielelliseen variaatioon", jotka kielitieteen erityisterminologian perusteella ovat seuraavat: diakrooninen (aikaan liittyvä), diatooppinen (kohtaan liittyvä), diastraattinen (liittyy paikkaan). yhteiskuntaluokka), diamesic (liittyy ilmaisuvälineeseen), diafaasinen (liittyy sen tilanteen muodollisuuteen/epämuodollisuuteen, jossa kieltä käytetään).

Viittomakieli

Vaikka "viittomakieli" ei olekaan esittelymme pääkohde, on syytä pohtia lyhyesti joitakin sen ominaisuuksia, jotta se erottuisi paremmin elekielestä, johon viittaamme.

Projektimme yhteydessä haluamme korostaa, että viittomakieli ei ole "universaalia", vaan se muuttuu käyttöpaikan mukaan niin sanotun "diatoppisen variaation" mukaisesti, joka luonnehtii sitä merkittävällä tavalla.

Itse asiassa jokaisella maalla on oma erityinen viittomakielensä, joka on määritelty ja jäsenelty itsenäisesti. Tämä voidaan jo selvästi nähdä eri lyhenteistä, jotka sen määrittelevät, riippuen maasta, jossa sitä käytetään. Konkreettisen esimerkin antamiseksi riittää mainita Equity-projektiin kuuluvien maiden viittomakieliä osoittavista lyhenteistä: Yhdistyneessä kuningaskunnassa viittomakieli tunnetaan nimellä BSL (British Sign Language), Suomessa sitä ilmaisee lyhenne SVK (Suomalainen viittomakieli), Ranskassa LSF (Langue des Signes Française), Saksassa DGS (Deutsche Gebärdensprache), Italiassa sen nimi on LIS (Lingua dei Segni Italiana), kun taas Espanjassa se saa nimen LSE (Lengua de Signos Española; mahdollisesta baskikielistä ei ole löydetty tietoa, mutta katalaani ja valencialainen muunnos on olemassa). kun taas ruotsinkielinen tunnetaan sen sijaan nimellä SSL (Svenskt teckenspråk).

Lisäksi on olemassa myös paikallisia viittomakieliä, joita käytetään suppeammassa kontekstissa kuin kansallinen, mutta voidaan olettaa, että jo edellä mainitut esimerkit riittävät toteamaan, että ne kulkevat tässä alueellisessa erottelussa vokaalikielten polkua.

Eleiden kieli

Yksi asia on kuitenkin syytä toistaa: eleiden kieltä, eli kieltä, johon erityisesti viittaamme, ei saa sekoittaa "viittomakieleen", josta se eroaa ennen kaikkea yhdestä syystä: elekielille ovat ominaisia puhujayhteisölle tyypilliset eleet eli ihmisille, jotka ovat kasvaneet tai asuvat tietyllä alueella (pienessä kaupungissa, kaupungissa, alueella tai jopa kansakunnassa) ja joilla ei ole audio-suullisia kommunikaatioongelmia.

He voivat käyttää vartalon, pään, kasvojen ja käsien eleitä havainnollistaakseen tai vahvistaakseen suullisesti sanottua, kun taas muissa tilanteissa he voivat käyttää niitä korvataakseen ääni-suullisen viestin kokonaan eli tehdäkseen nopeamman,

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

terävämmän ja usein spontaanin ja tehokkaamman ilmaisen, kuin mitä he osasivat pukea sanoiksi.

Elekielen moniselitteisyys

Tarkoitamme elekielellä ennen kaikkea käsieleitä ja niiden vuorovaikutusta tiettyjen ilmeiden tai pään liikkeiden kanssa. Haluamme korostaa, että elekieli voi olla moniselitteistä, koska sama ele eri maissa voi saada eri merkityksen ja aiheuttaa yllätystä, väärintulkintaa, väärinkäsityksiä tai jopa hämmennystä sitä käyttävien ihmisten keskuudessa, varsinkin jos he kuuluvat eri kulttuureihin.

Päänheitto

Kielellisissä tutkimuksissa annetaan yleensä tilaa tälle identtisten tai samankaltaisten mutta eri merkityksellisten eleiden tulkinnalle. Tällaisia ovat esimerkiksi niin sanottu "päänheitto" eli pään työntö taaksepäin, johon liittyy määrittelemätön suun ääni (melkein huomaamaton kielen napsautus). Tyypillinen eteläisen alueen ele sanoi "ei", toisin kuin mitä tapahtuu Pohjoismaissa ja Pohjois-Italiassa, missä yleensä sanotaan "ei" niin, että ihmiset liikkuttavat päätänsä vaakatasossa, vasemmalta oikealle ja oikealta vasemmalle tai päinvastoin. "Kyllä" sanottaessa pohjoisessa pää liikkuu pystysuunnassa, ylhäältä alas ja päinvastoin, ja tämä liike voidaan sekoittaa siihen, jota käytetään etelässä sanomaan "ei", jolloin siitä tulee mahdollinen lähde väärinkäsityksille.

Polysemia

Lisäksi eleiden kielelle on ominaista myös merkityksetön polysemia, koska sama ele voi saada eri merkityksiä samalla kulttuurialueella riippuen siitä, missä kontekstissa sitä käytetään. Esimerkki tästä polysemiasta on sarvien ele Etelä-Italiassa ja Italiassa yleensä. Jos sarvet on käännetty ylöspäin, toisen henkilön suuntaan, ne edustavat henkilökohtaista loukkausta, koska tässä tapauksessa niillä on merkitys "acskald", eli kumppanin pettäjä henkilö. Jos ne sen sijaan, erityisesti Etelä-Italiassa, käännetään alaspäin, niillä on apotrooppinen merkitys, eli niitä käytetään

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

eräänlaisena manauksena siinä tapauksessa, että on herätetty huono tuntemus tai joku on maininnut onnettomuuden tai mikä tahansa muu ilmiö, jota sarvien elettä tekevä keskustelukumppani pitää kielteisenä, negatiivisena.

Jälleen sama ele muissa maissa voi saada erilaisia merkityksiä. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa sarvien ylöspäin osoittavaa elettä käytettiin usein tarkoittamaan "että homma rokkaa" rock-musiikin alueella, mikä vastaa enemmän tai vähemmän nuorekasta italialaista "spaccaa", viitaten johonkin poikkeuksellisen arvostettuun, musiikki, laulu, tapahtuma jne.

Eleiden kieli ja opetus

Nämä ovat vain muutamia pieniä esimerkkejä diatooppisesta variaatiosta (muita muunnelmia sivuuttamatta), ilmiöstä, jolla on suuri merkitys elekielestä keskusteltaessa ja miten se on otettava huomioon vuorovaikutuksessa eri kulttuuritaustaisten keskustelukumppaneiden kanssa, varsinkin kun käsitellä nuoria maahanmuuttajaopiskelijoita, jotka tulevat maailman erilaisilta alueilta.

Usein on mahdotonta määrittää ennalta, kuinka isäntämaassa asuva ulkomainen keskustelukumppani tulkitsee eleen, varsinkin jos hän on saapunut äskettäin. Joitain pedagogisia strategioita voidaan ottaa käyttöön, jotta voidaan tehdä selväksi, kuinka on totuttava siihen, että ei pidä itsestäänselvyytensä että kaikki ymmärtävät tämän tärkeän sanattoman kommunikoinnin keinon. Tällaisen lähestymistavan laajempänä tavoitteena on oltava keskustelukumppaneiden sekä heidän edustamiensa kulttuurien vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen parantaminen antamalla oppimiselle ja opettamiselle, opiskelijalle ja opettajalle ansaittua arvoa yhtä aikaa ja tasavertaisesti merkityksellisen ja molemminpuolisen kommunikaation prosessissa.

Lisäksi jotkin tutkimukset näyttävät osoittavan, että "oppijoilla on parempi muisti eleillä koodatuille sanoille" (katso tämän johdannon bibliografiassa kohta "Manuela Macedonia, Thomas R. Knösche, Body: Kuinka eleet tehostavat vieraiden kielten oppimista).

Yllä mainittu tavoite voidaan saavuttaa myös osittain erilaisten toimintojen, kuten eleiden tulkintaan perustuvien harjoitusten ja pelien ansiosta (näyttele ele; arvaa ele

jne.), joissa hyödynnetään mahdollisimman paljon leikkisää ja motivoivaa lähestymistapaa. Tämä voi saada osallistujat, opettajat mukaan lukien, esittämään itselleen kysymyksiä toisten ihmisten ja omien eleiden merkityksestä, mikä rikastuttaa heidän kielellistä, kulttuurista ja inhimillistä taustaansa.

Lisäkirjallisuutta elekielestä ja pedagogisista työkaluista

Jean Ann Graham, Michael Argyle, *A cross-cultural study of the communication of extra-verbal meaning by gestures*, "International Journal of Psychology", volume 10, issue 1, February 1975, pp. 57-67 (from the abstract: "An analysis of the recorded verbal utterances has shown that the detriment in communication accuracy with the elimination of gestures cannot be attributed to disruption of speech performance; rather, changes in speech content occur indicating an increased reliance on verbal means of conveying spatial information. Nevertheless, gestures convey this kind of semantic information more accurately and evidence is provided for the gestures of the Italians communicating this information more effectively than those of the English".)

Susan Goldin-Meadow, *The role of gesture in communication and thinking*, in "Trends in Cognitive Sciences", 3, 1999, 419-29 (conclusion from the abstract: "gesture serves as both a tool for communication for listeners, and a tool for thinking for speakers")

Patrick W. Miller, *Body Language. An Illustrated Introduction for Teachers*, Patrick W. Miller & Associates, 2005 (interesting book, aimed at teachers. At the end it contains a useful verification test. It can be consulted freely on the website <https://archive.org/>)

A.A. Sobrero - A. Miglietta, *Introduzione alla linguistica italiana*, Roma-Bari, Editori Laterza, 2006, pp. 192-205 (on proxemics, gestures and sociolinguistic variations of gesture language - in Italian)

Marianne Gullberg, *Gestures and Second Language Acquisition*, in Peter Robinson - Nick C. Ellis (eds), *Handbook of Cognitive Linguistics and Second Language Acquisition*, New York, Routledge, 2008, pp. 286-315

John White, *The Classroom X-Factor: The Power of Body Language and Non-verbal Communication in Teaching*, Routledge, 2011

(Volume published by one of the two directors of the Center for Studies on Non-

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Verbal Communication. Very interesting, because it deals with this subject in relation to teaching of all levels, from primary school to university, and to how proxemics, gestures, tone of voice, facial expressions, etc., influence the effectiveness of teaching and the relationship with the students).

Manuela Macedonia, Thomas R. Knösche, *Body in mind: How gestures empower foreign language learning*, in «Mind, Brain and Education», volume 5, issue 4, December 2011, pages 196-211. Very interesting report of an important experiment about the hypothesis that the use of gestures in teaching can empower foreign language learning: "The overall results support the prediction that learners have better memory for words encoded with gestures. In a transfer test, participants produced new sentences with the words they had acquired. Items encoded through gestures were used more frequently, demonstrating their enhanced accessibility in memory. The results are interpreted in terms of embodied cognition. Implications for teaching and learning are suggested" (quotation from the abstract: it can be read here: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1751-228X.2011.01129.x>).

David B. Givens, John White, *The Routledge Dictionary of Nonverbal Communication*, Routledge, 2021

Julia Grosse - Judith Reker, *Don't get me wrong! The Global Gestures Guide*, Photography Florian Bong-Kil Grosse, Munich, Bierke, 2010
(Very interesting: there are various photos of hand gestures and the indication of the countries where they have a certain meaning and that of others in which that meaning changes. There are also anecdotes of blatant misunderstandings due to different conventions relating to different cultures).

Adam Kendon, *Gesture*, in *Annual Review of Anthropology*, vol. 26, 1997, pp. 109–28 (accessible on JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/2952517>. Accessed 24 Nov. 2022).

[https://www.treccani.it/enciclopedia/gesti_\(Enciclopedia-dell'Italiano\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/gesti_(Enciclopedia-dell'Italiano)/)

Webpage of a very appreciated online encyclopedia. Entry "gesti" (gestures), with a series of indications for a possible bibliography (in Italian)

<https://sites.unimi.it/zucchi/NuoviFile/MitiLingueDeiSegni17.pdf>

Sandro Zucchi, Università degli Studi di Milano, *Lingue dei segni e lingue parlate*, [Sign Languages and Spoken Languages] 2016-2017: comparison between Italian Sign Language (LIS) and American Sign Language (ASL). The text reports the conclusions of an experiment which demonstrates that sign languages "do not follow the grammar of spoken languages in a simplified way" (in Italian).

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

<https://www.scienceofpeople.com/hand-gestures/>

60 hand gestures, shown with videos, and a huge set of useful information on the use of gestures. Page well done, with indication of some interesting "Science Facts About Hand Gestures". A sort of clickable "glossary", on the left of the screen, leads to the gesture that illustrates the concept expressed. It also contains a useful warning: "**Be careful cross-culturally**. Not all hand gestures are created equal! Here is a fun video on the meaning of hand gestures around the world", with a very short video that illustrates some relevant and different interpretations of the same gesture:

<https://youtu.be/-J1pXCFE-ok>

<https://youtu.be/qCo3wSGYRbQ>

Another example of possible misunderstandings in the interpretation of gestures

<https://padova.unicusano.it/studiare-a-padova/espressioni-facciali/>

Unicusano: facial expressions and their meaning (website in Italian)

<https://www.igorvitale.org/comunicazione-non-verbale-linterpretazione-dei-gesti/>

Website of the psychologist Igor Vitale. Classification of gestures into various types, with some mention of the studies from which the theories enunciated originate (website in Italian).

<http://center-for-nonverbal-studies.org/htdocs/1501.html>

Center for Nonverbal Studies, directed by David B. Givens, Ph.D., Director (509-939-7494; givens@center-for-nonverbal-studies.org) and John White, Ph.D., European Director (01-884-2296; john.white@dcu.ie). It also contains an interesting link to a Nonverbal Dictionary, with a series of terms relating to everything concerning non-verbal communication from various points of view (neurological, psychological, linguistic, etc.).

<https://corsi-di-italiano.babilonia.it/gesti-italiani/>

List of "Italian gestures". Website in Italian. It can be useful as a starting point for lessons on gesture language.

<https://dornsife.usc.edu/assets/sites/979/docs/conference2016/11carnemolla/i-lezione-gesti-italiani.pdf>

Well done web pages, with a series of photos and drawings that clearly illustrate different Italian gestures and a final part on gestures typical of other countries (in Italian).

<https://www.youtube.com/watch?v=RQquNGJMXe8>

Italian gestures. Videos by Alma Editions. Scene with a "dialogue" between two people: made up of hand gestures, body movements and facial expressions only.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

The scene is shown without subtitles first, and then the same scene is played back with subtitles (in Italian).

<https://psycatgames.com/it/magazine/party-games/charades/>

Team online game: guess the word written on a piece of paper, using only gestures. You can also play online, choosing the degree of difficulty and the medium to play with. Every minute the word to guess changes. Here the link with the rules:

<https://psycatgames.com/it/app/charades/> (website in Italian).

https://www.treccani.it/enciclopedia/le-lingue-dei-segni-nel-mondo_%28XXI-Secolo%29/

Webpage of a very appreciated online encyclopedia (in Italian. Entry: "Le lingue dei segni nel mondo" (*Sign Languages in the World*).

<https://www.ethnologue.com/>

List of languages of the World: A) Verbal communication: spoken and written languages; spoken languages. B) Non verbal communication: sign languages. Sorted by name, language code, language family, region.

<https://www.ethnologue.com/subgroups/deaf-community-sign-language>

Deaf community sign language in the world, subdivided into 157 languages and 129 communities (in English)

<https://www.linguisticamente.org/dalle-lingue-vocali-alle-lingue-dei-segni-e-ritorno-tramiti-e-realta/>

From Vocal Languages to Sign Languages and Back: Between Myths and Reality, published 9/23/2020 (in Italian).

<https://bodylanguageproject.com/>

Very interesting project with several useful resources, included a free Ebook and a web [Body Language Dictionary](#)

Some freely downloadable games used to teach English with miming:

<https://www.teach-this.com/images/games/what-am-i-doing.pdf>

<https://www.teach-this.com/images/resources/how-have-you-been.pdf>

<https://www.teach-this.com/images/games/back-to-the-board.pdf>

<https://www.teach-this.com/images/games/charades.pdf>

<https://www.teach-this.com/images/games/classic-charades.pdf>

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

<https://www.teach-this.com/images/games/emphasize.pdf>

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.